

ROVARÁSZ HÍRADÓ

9

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Nagy Barnabás, Ronkay László, Rozner István

MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG

Budapest, 1088, Baross u. 13. Természettudományi Múzeum Állattára

Megjelenik 4 havonként

1992 FEBRUÁR

EGY TÁRSEGYESÜLET JUBILEUMÁRA.

Nemrégiben ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját a Magyar Biológiai Társaság Állattani Szakosztálya. Ez a szép évforduló alkalmat kínált arra, hogy áttekintsük, száz év alatt honnan gyarapodtak a magyarországi állattani gyűjtemények. Az állattani gyűjtések igen gyakran rovarantani gyűjtést is jelentettek és jelentenek. Érdemes hát itt megemlékezni a nagy elődökről és munkálkodásuk eredményeiről.

Summásan azt mondhatjuk, hogy nincs a Földnek olyan állatföldrajzi régiója, ahonnan ne került volna rovaranyag Magyarországra. Igen nagy figyelem fordult mindig Afrika felé, bár ott a gyűjtők elsősorban vadászok voltak, akik rovar is gyűjtöttek. Uj-Guinea egyik legelső kutatója is magyar rovarász volt. Az elmúlt évtizedekben aztán ismét többen megfordultak ott tagtársaink közül. Dél-Amerika a hatvanas évek óta célpontja a talajzoológiai expedícióknak. A Távol-Kelet már a múlt század közepén is vonzott magyar rovargyűjtőket. A legtöbben és a legtöbbet azért nyilvánvalóan a Palearktikumban gyűjtöttek.

A kiegyezés után a Nemzeti Múzeum gyűjtőket küldött a Balkánra és ez a délkeleti érdeklődés azóta is jellemzi a magyar rovarant. Az elmúlt évtizedekben több amatőr tagtársunk expedíciója és hivatásosok több útja is errefelé (Bulgária, Törökország, Kaukázus, Észak-Afrika, Kis-Ázsia, sőt újabban Belső-Ázsia) irányult. Az egzotikus tájak sok újat tartalmazó anyagai mellett talán ezek a területek adták a legizgalmasabb, a külföldi rovarászok elismerését és kíváncsiságát is felkeltő rovaranyagokat.

Érthető, hogy legtöbben a Kárpátokat, a Kárpát-medencét járják, kutatják. Durva becslésünk szerint Magyarországon ma mintegy 6-8 millió rovar van különféle gyűjteményekben. Az utóbbi két-három évtizedben csupán az amatőr tagtársaink által gyűjtött több százezer és a múzeumokba, egyetemekre került több millió rovar jelzi a magyarországi rovarászok aktivitását, amit, reméljük, a könnyebbé váló utazási lehetőségek csak fokoznak, a gazdasági nehézségek pedig csak átmenetileg korlátoznak.

Vásárhelyi Tamás

ALPOK-ALJÁT TOVÁBB KUTATJUK

Január 8.-án a TTM Állattárában jöttek össze a szombathelyi Savaria Múzeum Természettudományi Osztályának munkatársai és az "Alpok-alja Természeti Képe" kutatási programban résztvevő rovarászok képviselői. Az 1976-ban indult kutatási programban eddig 80 kutató vett részt, közöttük számos MRT-beli amatőr és hivatásos entomológus is.

A program korábbi szervezőjének, Horváth Ernőnek 1990-ben bekövetkezett elhunytja után a program bonyolítása némileg megtorpant, még megszűnésével is számolni kellett, s akkor 10-éves kutatómunka szakadt volna meg. Ennek elkerülésére ült össze a Savaria Múzeum Természettudományi Osztály vezetőjének, Thuróczy Csabának irányító részvételével az értekezlet. A sok elhangzott javaslatnak egy célja volt: előrelendíteni az "Alpok-alja" program megvalósítását, a gyűjtést, feldolgozást és publikálást. Felmerült egy új múzeumi természettudományi folyóirat indításának lehetősége is. A résztvevők egyértelműen a program folytatása mellett voltak és remélni lehet, hogy 1992-től újabb lendületet vesz az immár 16. évébe lépő kutatási program.

Rozner István

TÁRSASÁGI - HÍREK

A Magyar Rovartani Társaság 1992. január 24.-én tartotta közgyűlését. Az ülés napirendjét az 1991. évi tisztkari beszámoló, az új tiszteletbeli tagok választása, indítványok megtevétele, a lejárt mandátumú tisztségek betöltése és Szócs Gábor szakmai utibeszámolója alkotta. Elsőként Rozner István ellenőr jelentése hangzott el. A zárszámadás alapján megállapítható, hogy az 1991. évi bevételeink az előző évihez képest egy nagyságrenddel emelkedtek. Ez köszönhető annak a 250.700,- Ft állami támogatásnak, melyet Társaságunk kapott. A tagdíjakból és a behajtott tagdíjhátralékokból származó bevétel kissé elmaradt a tervezettől. Öröndetes, hogy a Rovarászbál és a Rovarbörze rendezvényeink pozitív eredménnyel, mintegy 7.500 Ft bevétellel zárultak. Az 1991. évi zárszámadás kiadás rovatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy eddig még ilyen nagyságrendű pénzzel nem gazdálkodott Társaságunk. Az ügyvitelre fordított kiadások a postai- és nyomdaköltségek emelkedése miatt jelentősen megnövekedtek (több, mint 27.000 Ft). Az állami támogatás révén az arra érdemes pályázatok díjazására 145.400,- Ft-ot tudtunk kifizetni, s ugyancsak szép összeggel, 56.000,- Ft-tal tudtuk jutalmazni a Rovarásznapi pályázatokon és kiállításon résztvevőket. Összességében ez éves szinten 200.000 Ft jutalmazást, díjazást jelentett. Az 1992. évi költségvetésünkbe megpróbáltuk beépíteni a postai, nyomdai költségek és a Rovarász Híradóhoz szükséges anyagok árának emelkedését. Külön kiemelendő a Rovartani Lapok támogatására előirányzott összeg (50.000 Ft), mely lehetővé teszi, hogy az elmúlt év pályázatai közül a legsikeresebbeket megjelentethessük. Természetesen most is biztosítottunk egy összeget (30.000 Ft) a Rovarásznapi, a Rovarbörze és más rendezvények költségeire és jutalmazásokra. Az 1991. évi gazdálkodásunk főbb adatai: Az 1990. évi pénzmaradványunk 63.114 Ft. Ehhez 1991-ben 318.172 Ft. (tagdíjból 31.730 Ft, rovarbörzéből, rovarászbálból, adományból 7.578 Ft, pályázati pénzből 250.700 Ft, kamatból 28.164 Ft) járult. - Kiadásaink 239.495 Ft-ot tettek ki (ügyviteli, posta és nyomdaköltség 29.155 Ft, Rovarász Híradó, kirándulás 8.940 Ft, rovarásznapi jutalmazások 56.000 Ft, pályázati díjak 145.400 Ft). - Pénzmaradványunk 1992-re 141.790 Ft.

Mahunka Sándor szerkesztői beszámolója (ld. egy alábbi rovatunkban) után került sor Balázs Klára titkári beszámolójára (amit itt némileg lerövidítve közlünk). Mai Közgyűlésünkkel Társaságunk működésének 81. évét zárjuk. Engedjék meg, hogy e beszámolómat is jubiléumaink köszöntésével kezdjem. Elsőként Balogh Imrét szeretném köszönteni, aki 1932-ben - 60 éve - lépett be Társaságunkba. 55. évi tagságuk alkalmával Balogh Jánost és Jablonkay Józsefet köszöntjük. Sáringer Gyula 40 éve, Steinmann Henrik, Szabó János Barnáné és Tóth Sándor 35 éve van közöttünk. 25 éve tagtársunk Balásházy László, Kozár Ferenc, Mahunka Sándorné, Seprős Imre, 20 éve pedig: Banizs Károly, Bürgés György, Czencz Kornélia, Fazekas Imre, Mártonka Miklós, Mezei János, Mezei Jánosné, Polgár Attila, Rozner István, Soltész György, Szabolcs János, Székely Kálmán és Veszelyovszky Zoltán.

Az ünneplést, köszöntést folytatva, ezúton is szeretnék gratulálni Mihályi Ferencnek, aki az elmúlt évben töltötte be 85. évét, Balásházy Lászlónak, aki 80. születésnapját ünnepelte, Weber Mihálynak, Dombó Lajosnak, Petrich Károlynak és Asztalos Károlynak 75., Bognár Sándornak, Hetényi Ernőnek, Gozmány Lászlónak és Nagy Barnabásnak 70. születésnapja alkalmából.

Sajnos, az elmúlt évben is végleg el kellett búcsúznunk két tagtársunktól, Soós Árpádtól (1912-1991), aki Társaságunknak több cikluson keresztül elnöke, a Frivaldszky emlékérem arany fokozatának tulajdonosa és a Választmány örökös tagja volt; Bánki Lászlótól (1915-1991) a neves rovartoxikológustól, akinek éppen egy évvel ezelőtt ünnepeltük 30 éves tagsági viszonyát. 1991-ben 11-en kérték felvételüket Társaságunkba. Két-két ajánló javaslatra és a Választmány döntése alapján Acs Gábort, Bauer Gábort, Csóvári Tibort, Darnai Lászlót, Haris Attilát, Hartner Annát, Kanyó Zoltánt, Kapcsos Pétert, Kiss Györgyöt, Lobmayer Andrást és Tusnádi Csaba Károlyt üdvözölhetjük új tagként.

Ifjúsági Tagozatunk 3 fővel növekedett. (Horváth György, Tari József és Végyesi Gábor). Törlését 1 fő (Karsai István) kérte. - 1990-ben 15 olyan tagtársunk volt, akiknek tagdíjmaradványa meghaladta az 5 évet. Előzetes felszólítás ellenére közülük 14-en tagdíjukat nem rendezték, levelünkre nem válaszoltak. A Választmány döntése és az előző évi Közgyűlés jóváhagyása alapján 1991-ben töröltük őket tagjaink sorából. A belépéseket, elhalálozásokat és törléseket figyelembevéve 1991 december 31.-én taglétszámunk 282 fő.

Az 1991. évben 7 előadást szerveztünk. Közgyűlésünket januárban tartottuk. Előadóüléseinken 23 előadás hangzott el: 7 faunisztikai, 1 taxonómiai, 2 elméleti rovarantani, 8 utibeszámoló, 2 megemlékezés, 3 szimpoziumi, illetve kongresszusi beszámoló.

Pályaművével I. díjat nyert Józán Zsolt ("A Mecsek-kaparódarázs faunájának faunisztikai, állatföldrajzi és ökofaunisztikai vizsgálata"). II. díjat nyertek: Kovács Sándor Tibor ("A Kárpát-medence ravarfaunájának feltárása, jellegzetes alföldi ökoszisztémák nagylepkegyűjtései" című és Sár József "Fakéreg alatt gyűjtött Coleoptera listája a Dunántúlról"). III. díjat nyertek: Muskovics András, Muskovits József és Székely Kálmán ("Szlovák paradicsom cincérfanájáról végzett megfigyelések" és Lobmayer András, Hreblay Márton "Die Schmetterlingfauna des Nord-Tarna Gebietes (Lepidoptera)").

Kiállítási anyagáért különdíjban részesült Szalóki Dezső, Podlussány Attila, Retezár Imre és a Muskovics András, Muskovits József, Székely Kálmán trió. A TTM kiállított bogárgyűjteménye oklevelet kapott. Diaképeiért Szerényi Gábor ("szitakötők peterakása") I. díjat, Csóka György ("fejek") II. díjat, Szabolcs János ("ragadozó pók") III. díjat nyert. Rovarrajzaiért Rahmé Zoltán és Kovács József részesült különdíjban. Hartner Anna, Medvegy Mihály és Szabolcs János fotóit oklevéllel tüntette ki a Társaság. A különböző pályamunkák nyertesei összesen 56 ezer Ft pályadíjat kaptak.

A napirend értelmében ezután került sor a tiszteletbeli tagok választására.

A Választmány előzetes javaslata alapján König Frigyes és Kis Béla tiszteletbeli tagsága került megvitatásra. Méltatásukat a titkár olvasta fel.

KÖNIG FRIGYES MÉLTATÁSA

1910. november 6-án született Temesváron. Mivel szüleinek anyagi helyzete egyetemi tanulmányok folytatását nem tette lehetővé, a gimnázium elvégzése után (1928) szakmát tanul egy fémfeldolgozó üzemben. Hamarosan elnyeri a város egyik ösztöndíját, minek következtében Chemnitzben (Németország) tanulhat egy technikai főiskolán. Ennek elvégzése után visszatér szülővárosába, ahol 1966-ig az iparban dolgozik, majd a Bánáti Múzeum főmúzeológusa lesz 9 évig, 1975-ben történt nyugdíjazásáig. 11 éves korában, természetjáró édesapja megajándékozta élete első lepkehatározójával, ami lényegében befolyásolja további pályáját. 1953-1960 között sikerül megvalósítania fiatalkori álmát: beiratkozik, majd látogatás nélkül elvégzi a bukaresti "C.I.Parhon" Egyetem biológia szakát, 1979-ben pedig sikeresen védi meg az "Ökológiai vizsgálatok Románia Sphingida-fajain" c. doktori értekezését. 1938 óta több mint 80 dolgozata jelent meg főleg román, német, belga, cseh valamint magyar szaklapokban. Számos hazai és külföldi kongresszuson és szimpóziumon vett részt, több mint 50 előadást tartott Európa különböző országaiban. Általános megbecsülés övezi a legmagasabb lepkeszörökben.

Kedvenc kutatási területe közé tartozott a lepkék preimaginális fejlődésmenetének tanulmányozása, elsőként követte végig és írta le a *Philotus bavius ssp. hungaricus* fejlődésmenetét. Számos faunisztikai felmérést végzett a Bánátban, az Al-Dunánál, valamint a Kárpátokban, melyek során új fajokat, alfajokat írt le. Lepkegyűjteménye, mely több mint 20.000 példányból áll, ma a Bánáti Múzeumban található. Alapító tagja az Európai Lepkésztársaságnak (SEL-1977), részt vesz a "Bibliographia Europaea Lepidopterologica" évenkénti szerkesztésében, Romániát képviselve.

KIS BÉLA MÉLTATÁSA

1924-ben született Nagyenyeden, a gimnáziumot ugyanitt, a Bethlen Kollégiumban, az egyetemet a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem Természettudományi Karán végezte. Mindvégig a Babes-Bolyai Egyetem Állattani Tanszékén működött tanársegédként, lektorként, majd végül egyetemi tanárként 1988-ban történt nyugdíjazásáig, sőt azontúl is alkalmazták oktatóként.

Csökkenett külföldre való utazási lehetőségei is hozzájárultak ahhoz, hogy rovargyűjtőként, vagy egyetemi tanulmányi csoportokkal oktatóként Romániának szinte minden területét bejárja, a Bihari-hegységtől a Kárpátokon át a Duna-deltáig. E gyűjtőutakon nagy mennyiségű rovaranyagot gyűjtött össze faunisztikai vizsgálataihoz. Korábban az orthopterológiai gyűjtések domináltak, amelyek később kiegészültek *Neuroptera*, *Plecoptera*, majd *Heteroptera* gyűjtésekkel is. E rendekből álló gyűjteménye valószínűleg leggazdagabb Erdélyben.

A rovargyűjtés azonban Kis Béla esetében sem volt öncél. Egymásután jelentette meg az új fajok leírását. Új faunisztikai adatokat tartalmazó cikkeit romániai, magyarországi, németországi és szovjetunióbeli folyóiratokban közölte. Az összefoglalóbb jellegű munkák közül kiemeljük romániai állatvilág-sorozat keretében -- részben társszerzőkkel -- írt *Neuroptera*, *Heteroptera* és *Plecoptera* köteteit.

Ezek a munkák nagyban elősegítették Románia rovarvilágának feltárását. Kiadásra vár a *Heteroptera* rend egy nagyobb csoportjáról szóló határozó és faunisztikai munkája is. Mind-

ezek alapján az MRT Választmánya Kis Bélát, a Kárpát-medencei rovarfauna kiváló kutatóját, különösen méltónak találta arra, hogy őt az MRT tiszteletbeli tagjai sorába válassza.

A két javaslatot a tagság egyöntetűen megszavazta.

Őt választmányi tag mandátuma lejárt. Az új választás eredményeként az elkövetkező 3 évben (1992, 1993, 1994) választmányi tagok lettek Ronkay László 40, Szalay-Marzsó László 35, Orosz András 33, Szentesi Árpád 29, Víg Károly 28 szavazattal.

KONFERENCIÁK-- ÉRTEKEZLETEK

ODONATOLÓGUSOK NEMZETKÖZI TÁRSASÁGA (SIO) a XI.Nemzetközi Odonatológiai Szimpoziumát 1991 aug. 18-25 között tartotta az olaszországi Trevisben. Alulírott PHARE pénzügyi támogatással jutott ki a konferenciára, ahol rajta kívül csupán egy résztvevő érkezett a volt keleti blokk országaiból. Levetítettem az MRT tagjainak már korábban bemutatott, sebes acsa szitakötőről készített filmet, bemutattam több, ökológiai és természetvédelmi, valamint fa-unisztrikai témájú posztert; beszámoltam továbbá a Magyar Odonatológusok Baráti Körének tevékenységéről.

Ezt megelőzően résztvettem az Európa Tanács és a Ramsari Egyezmény Titkársága által rendezett "Seminar on Conserving and Managing Wetlands for Invertebrates" rendezvényen, Vaduzban (Lichtenstein), jún 27-29 között. Itt szintén szitakötőkről szóló posztereket állítottam ki és röviden beszámoltam néhány veszélyeztetett európai faj magyarországi stabil populációjáról, a visszatelepítési lehetőségekről. Várható, hogy az év folyamán neves külföldi odonatólógus szakemberek fognak Magyarországra látogatni. Remélhetőleg a közös munka szolgálja fogja a hazai vízi élőhelyek eredményes védelmét is.

1992 január

Ambrus András

A MAE NÖVÉNYVÉDELMI TÁRSASÁGA 1991 októberében tartotta 58. vezetősi ülését Sáringer Gyula akadémikus elnökletével. Ezen többek között a növényorvosi munkabizottság munkájáról és a növényegészségügyi szervezet korszerűsítésével kapcsolatos ad hoc bizottság munkájáról volt szó. Az ugyanekkor odaítélt kitüntetésekéről Híradónk Krónika rovatában számolunk be. Egyidejűleg a Növényorvosi Bizottság működésének engedélyezésével kapcsolatos értekezést is tartottak.

1991 december

Seprős Imre

APPLIED AND CONSERVATION ASPECTS OF THE DIPTERA szimpoziium volt New Castle upon Tyne-ben (Anglia), 1991 nov.1.-én. Erről közelebbi tudósítást nem kaptunk.

NÖVÉNYVÉDELMI TUDOMÁNYOS NAPOK '92. Immár több mint egy évtizede hagyomány, hogy februárban (az idén 25-26.-án) a MAE Növényvédelmi Társasága baráti eszmecserevel egybekötött országos seregszemlét rendezett. A bejelentett kb 100 előadás közel egyharmada rovar-tani tárgyú volt.

1992 január

Seprős Imre

ROVARTANI KONFERENCIA AUSZTRIÁBAN. "Österreichisches Entomologisches Kolloquium 1992" megrendezésére kerül sor Grazban 1992 márc. 21.-én.

7TH INTERNAT.SYMPOSIUM ON TRICHOPTERA, Umea (Svéd.) 1992 aug.3-8.

THE 4TH INTERNAT. BEHAVIOURAL ECOLOGY CONGRESS, Princeton (USA) 1992 aug.17-22.

8TH EUROPEAN CARABIDOLOGIST'S MEETING and 2nd Internat. Symp.of Carabidology.Brüsszel (Belgium) 1992 szept.1-4.

BRITISH PEST CONTROL ASSOCIATION.1992 Jubilee Pest Control Conference.Canterbury (Anglia),1992 szept.20-23.

8TH INTERNAT. SYMP. ON INSECT-PLANT RELATIONSHIPS.Wageningen (Hollandia)1992 márc.9-13.

BIOLOGY AND TAXONOMY OF PARASITIC HYMENOPTERA. Sheffield (Anglia) 1992 ápr.5-11.

VIII. EUROPEAN CONGRESS OF LEPIDOPTEROLOGY. Helsinki (Finno.)1992 ápr.19-23.

7TH INTERNAT. CONGR. OF ARACHNOLOGY. S. Brisbane (Ausztrália) 1992. júl. 12-18.
SYMPOSIUM ON PLANT GALLS. Surrey (Anglia) 1992. júl. 15-17.

TANULMÁNYUTAK

SZEXFEROMONOK TANULMÁNYOZÁSÁRA nyílt ösztöndíjas alkalom Versailles-ban, az INRA Laboratoire des Médiateurs Chimiques (Brouessy) laboratóriumában, 1991 október-december folyamán. Az intézetben kizárólag feromon-kutatással foglalkozik mintegy 20 kutató, mérsékelt-égyévi és trópusi (leginkább a volt francia gyarmatbirodalom területéről származó) rovarkártevőkön. Magam a *Ditula angusivorana* kiwi-kártevővel, valamint a *Spodoptera latifascia* amerikai bagolylepkével dolgoztam.

1992. január

Tóth Miklós

PÓKHÁLÓ-KUTATÁSOK. 1991 októberétől 3 hónapot Angliában, az Oxfordi Egyetem Állattani Osztályán, az 1990-ben kifejlesztett pókháló-bioassay-hez kapcsolódó kutatással töltöttem. A kutatások költségeit a Svájci Nemzeti Tudományos Alapítvány ösztöndíja fedezte. A Fritz Vollrath vezette pók-laboratóriumban mezőgazdasági eredetű anyagok (pl. komposztlé) biológiai hatását (toxicitását) teszteltük. Az Imperial College ascoti részlegénél pedig arra nézve végeztem kísérleteket, hogy a pókhálók a peszticid kezelés során mennyi permetlevet fognak fel.

1992. január

Samu Ferenc

GYŰJTŐUTAK - GYŰJTEMÉNYEK

ROVARGYŰJTÉSI LEHETŐSÉG KÁRPÁTALJÁN. Előadókörútam alkalmával 1991. dec. 2-8 között látogatást tettem az ungvári állami egyetem biológiai karának rovartani tanszékén. A kar dékánhelyettese és a tanszék docense, Dobi László örömmel üdvözölné az "újkori" kapcsolat-felvételt. Készséggel nyújtanának segítséget magyar rovarászok gyűjtőútjainak megszervezéséhez a Kárpátokban is.

1992. január

Seprős Imre

TÖRÖKORSZÁGI GYŰJTŐÚT. 1991. jun. 9-20 között Szabóky Csabával észak-kurdisztáni és török-örményországi gyűjtőúton vettünk részt. Kb. 10.000 db válogatott lepkét hoztunk haza, melynek feldolgozása jól halad. A közeli területeken zajlott háborúk hatása Észak-Kurdisztánra nem terjedt át, ennek nyomait sem tapasztaltuk. Ugy gondolom, hogy az Erzincan, Erzurum, a Tahir-hágó és a Hazár-tó vidékét idén is biztonságban fel lehet keresni.

1992. január

Hreblay Márton

OLASZORSZÁGI GYŰJTŐÚT. 1991. júl. 10-24 között feleségemmel Aosta, Szent-Piere környékén gyűjtöttünk. A közel 4000 éjjeli és nappali lepke jól kiegészíti az alpesi állatokban szegény gyűjteményemet.

1992. január

Hreblay Márton

AZ UTOLSÓ EXPEDÍCIÓ A SZOVJETUNIÓBAN. 1991. nov. 5-30 között Ronkay Gáborral a már független, de akkor még a SzU-hoz tartozó Türkmeniában gyűjtőúton vettünk részt. Ez az expedíció a Türkmenia lepkéit feltáró program 3. gyűjtőútja volt. Késő-őszi és áttelelő fajokat gyűjtöttünk. A közel 2000 példányból kb. 1000 db volt bagolylepke, s ezek 43 fajhoz tartoznak. Miután ebben az időszakban e területen korábban igen keveset gyűjtöttek, egyáltalán nem meglepő az új taxonok nagy száma (6-8). Ezzel a példával is szeretném gyűjtőtársaim figyelmét felhívni a késő-őszi és a kora-tavaszi fajokra, külföldi gyűjtőútjaik tervezésénél.

1992. január

Hreblay Márton

SZITAKÖTŐS TÁBOROZÁS. A MOBK 3. szitakötős táborozását 1991. júl. 19-23 között rendeztük meg Zalaszentmihályon. A tábor központjául üresen álló 3-szobás kertes házam szolgált. Innen indult napi portyázásra a résztvevő 13 szitakötős. Táborunk célja mindeneke-lőtt Zala-megye, illetve a nyugati határszél *Odonata*-faunisztikai feltárása volt és gyűjtéseink valóban várakozáson felüli eredményeket hoztak.

A tábor egyben a Baráti Kör 2. közgyűlésére is alkalmat adott; így esténként beszámolókat hallgattunk meg a Kör hivatalos ügyeiről, ugyanakkor számos szakmai előadásra is sor került. A napi programot minden esetben forró hangulatú, jó zalai italokkal fűszerezett vígassággal zártuk. Táborunk eredményeiről egyébként nagyobb lélegzetű beszámolót tervezünk a "Vízipásztor" hasábjain.

1992. január

Németh Lajos

FÓRUM

HAZAI ODONATOLÓGUSOK SZERVEZKEDÉSE. Nagy nap volt a hazai szitakötő-barátok életében 1991 jan.26.-a, amikor -- főleg Dévai György fáradozásainak eredményeképpen -- végre hivatalosan is megalakulhatott a Magyar Odonatológusok Baráti Köre (MOBK), amely egyben a Nemzetközi Odonatológiai Társaság (SIO) hazai szekcióját is jelenti. A hivatalos aktsura két-évi nem-hivatalos előélet után került sor. A Baráti Kör vezetői Szilágyi Gábor és Ambrus András lettek.

Az alakuló gyűlésen megjelent alapító "tizenhetek" által elfogadott alapszabály értelmében a Körnek mindenki tagja lehet, aki két MOBK-tagtól ajánlást szerez és befizeti az évi 600 Ft-os tagdíjat. Ezért cserébe mindenki megkapja a nemzetközi, illetve hazai társulati kiadványokat, amelyeket magyar részről elsősorban a MOBK évkönyve, a "Vízipásztor" képvisel.

Az MOBK célja: minden, az odonatológiával kapcsolatos tevékenység felkarolása. A társulati életet a közgyűlések, valamint az évente megrendezésre kerülő szitakötős táborok jelentik.

Az érdeklődők további információért az alábbi címre írhatnak: Szilágyi Gábor, KLTE Állattani Tanszék, 4100 Debrecen, Pf. 3. Mindenkit szeretettel várunk!

1992 január

Németh Lajos 8300 Tapolca, Berzsenyi D.ú. 56.

KRÓNIKA

ELHUNYT BÁNKI LÁSZLÓ, a mezőgazd.tud.doktora, az Eötvös Loránd- díj tulajdonosa, a neves rovartoxikológus, életének 76. évében, 1991 okt.31.-én, hosszú és keresztényi türelemmel viselt betegség után. Munkásságának fő színhelye a Hungária Vegyiművek toxikológiai laboratóriuma volt. November 13.-án, a Farkasréti-temetőben kísértük utolsó útjára.

1991 december

Bognár Sándor

MEGEMLEKEZÉSEK RÉGIEKRŐL...30 éve hunyt el Kadocsa Gyula, Kossuth-díjas egyetemi tanár, Társaságunk több cikluson keresztül volt elnöke, a Frivaldszky-émlékplakett arany fokozatával első ízben kitüntetett mezőgazdasági entomológusa.--110 éve (1882 jan.31) született köveskáli Győrffy Jenő, Társaságunk egyik alapító tagja, az alkalmazott rovartan neves művelője. Korábban a M.Kir.Allami Rovartani Állomás, majd a NKI Állattani Osztályának volt munkatársa, míg nyugdíjas éveiben főként a TTM Állattárában dolgozott. Különösen a cickányormányosokkal (Apion gen.) foglalkozott és a Magyarország Állatvilága sorozatban is ő írta meg ezt a részt.

1992 január

Bognár Sándor - Nagy Barnabás

JERMY TIBOR A B.E.S. TISZTELETBELI TAGJA. A Brit Ökológiai Társaság tanácsa egyhangúlag tiszteletbeli tagjává választotta Jermy Tibor akademikust. Az oklevél ünnepélyes átadására a British Ecological Society 1992 decemberi ülésén, Londonban fog sor kerülni.-- Az RH is gratulál!

1992 január

Nagy B.

TÓTH SÁNDOR NYUGDÍJBA VONULT 1991 végével; ő volt az önálló zirci Bakonyi Természettud.Múzeum első igazgatója. A tanáremberből lett múzeumigazgató, kitűnő dipterológus, lelkes Bakony-kutató aktív szervező munkája hiányozni fog az amatőr és hivatásos entomológusoknak egyaránt, akik résztvesznek a "Bakony Természeti Képe" kutatási programban.

Dipterológusként résztvett az 1956-os tűzvészben elpusztult, TTM-beli Diptera gyűjtemény újraalapozásában. Megteremtette a zirci múzeumban az ország második legnagyobb (70.000-es) Diptera-gyűjteményét, amely része a legnagyobb vidéki (200.000-es) rovargyűjteménynek. Számos tanulmányon kívül elkészítette a Pöszörlegyek (Bombylidae) füzetet a Magyarország Állatvilága sorozatban; 1982-ben megindította a Folia Bakonyensis múzeumi folyóiratot.

Az MRT választmányi tagja volt 1986-88 között és entomológiai munkásságának elismeréseképpen 1987-ben megkapta a Frivaldszky-émlékplakett ezüst fokozatát. Ugy gondoljuk, hogy az igazgatói teendők abbahagyása még több időt biztosít kedvenc rovarcsoportjainak kutatására. Ehhez kívánunk a hazai rovarászok nevében is jó egészséget és sok sikert.

1992 január

Rozner István

KITÜNTETÉSEK. A Magyar Biológiai Társaság Állattani Szakosztálya 1991 nov.6.-án, a 821. előadóülésén ünnepelte megalakulásának 100. évfordulóját. Minden tagtárs (440 fő) ünnepi emléklapot kapott. -- Ugyanekkor Ujhelyi Sándor, az MRT-nek egyik megbecsült veteránja kitüntető emlékérmét kapott több évtizedes hűséges tagságáért és a zoológiában végzett kiemelkedő tevékenységéért. -- A Magyar Agrártud. Egyesület Növényvédelmi Társasága

1991 nov. 26.-án tartott ünnepi ülésén az MRT korábbi titkárát, majd elnökét, jelenlegi választmányi tagját: Nagy Barnabást, továbbá az ugyancsak MRT választmányi tag Seprős Imrét a Növényvédelmi Társaság legrangosabb elismerésével, a "Horváth Géza Emlékérem"-mel tüntette ki és ismerte el szakmai és társasági kiemelkedő munkásságukat. Munkásságuk bővebb méltatása a Növényvédelem c. folyóirat 11-12. számában található. Ugyancsak elismerésben és kitüntetésben részesültek még további tagtársaink is: Kuroli Géza és Szalay-Marzso László egyetemi tanárok a "Mezőgazdaság Fejlesztéséért Emlékérmét" kapták. – Járfás József főiskolai tanár és Vidosné Rakk Zsuzsanna ny. egyet. adjunktus a MAE "Aranykoszorús Jelvényét" kapták. – "Jubileumi Emléklapot" kapott Seprős Imre, a Növényvédelmi Társaság titkáráként végzett fáradhatatlan társadalmi munkásságáért.

1992 január

Bognár Sándor

ROZNER ISTVÁN UJRA ITTHON. Tartós hivatali kiküldetés (1990 aug.1-1991 nov.30) után Rozner István vál. tagunk visszatért Németországból, ahol a BHG híradástechnikai vállalat dolgozójaként – távolról sem rovarászati munkakörben – működött, főképpen Drezda és Rostock városokban. Rovarászati kedvenc hobbijának mindössze az utóbbi helyen hódolhatott valamelyest. Hazatérével szerkesztőségünk jelentősen megerősödött.

1992 január

Nagy B.

SZAKIRODALMI FIGYELŐ

A ROVARTANI KÖZLEMÉNYEK (Folia Entomologica Hungarica) – Mahunka Sándor szerkesztőnk tudósítása szerint – 52. kötete szerkesztés után nyomdába került. Megjelenése márciusban várható.

MÁTRAI MUZEUMI FÜZETEK 15. számában két rovarani cikket (hangyalesőkről, tegeszekről) és Jablonkay Józsefet, az MRT egyik legrégebbi tagját köszöntő sorokat találunk 95. születésnapja alkalmából. A 16. számban ugyancsak két rovarani cikk (poloskákra, *Crambinae* lepkékről) található.

NÖVÉNYVÉDELEM című folyóirat 4-10. számaiban összesen 16, az ízeltlábúakkal foglalkozó cikket találtunk. A februárban megjelent, összevont 11-12. számban, hat rovarani cikk van.

DRÁGA KÖNYV A TEVENYAKÚAKRÓL. Die Raphidiopteren der Erde. Két kötetben (730-550 o. 3065 ábra, 206 elterjedési térkép) jelent meg egy osztrák kiadónál, H. Aspöck . U. Aspöck és H. Rausch szerzőktől. Ára 1648 DM!

DRÁGA KÖNYV BÁTORLIGETRŐL... Mahunka Sándor szerkesztésében a TTM kiadta "The Bátorliget Nature Reserves - after forty years, 1990" két -kötetes művet, amely tulajdonképpen a 40 évvel korábban megjelent "Bátorliget élővilága" újbóli, sokkal részletesebb és sokkal alaposabb kiadása. A 90 fős (tagtársaink közül is kikerülő) szerzőgárda részben az elmúlt időszak után bekövetkezett változásokat igyekezett kimutatni, részben a korábban nem szerepelt élőlény-csoportokra is kiterjesztette vizsgálatait. Reméljük, hogy a régi (100 Ft) és az új (2000 Ft) könyv között árban mutatkozó különbség hűen tükrözi a két kiadvány közötti mennyiség- és minőségbeli eltérést is.

TETTIGONIIDAE OF AUSTRALIA. Monografia-sorozat Ausztrália szöcskéiről (D.C.F. Rentz szerkesztésében). Figyelemreméltó a sorozat elkészülési tervzetete: 1 köt. (384 o. 1990); 2. köt. 1991-3. köt. 1995-4. köt. 1999-5. köt. 2003-6. köt. 2007-6. köt. (tervezett dátum nélkül ...).

1992 január

Nagy Barnabás

THE CONSERVATION OF INSECTS AND THEIR HABITATS. Academic Press, London, 450 o., 81.-US dollár. Az 1989-ben, Londonban tartott szimposium anyagát 36 tanulmány (8 országból) teszi ki. Figyelemre méltó munka bár némi hiányossággal (közép és kelet-európai szerzők, Svájc kivételével, nem szerepelnek, USA-beli is alig). Szentivány József értékes példát mutató, ujjguineai, rovarvédelmi munkáját ugyancsak kifejeztették.

1992 január

Kosztarab Mihály (Blacksburg, USA)

VIRGINIA'S ENDANGERED SPECIES. McDonald-Woodward, Blacksburg, Virginia, 1991. 672 o., 229 színes és 331 f/f képpel. 32,95 US dollár. Az első részletes összefoglalás egy USA-beli államból (Virginia). A 250 veszélyeztetett fajból 71 növény, 75 rovar (11 ké-rész, 15 szitakötő, 18 álkérész, 14 poloska, 8 cicindéla, 9 lepke). Az egyes fajleírások tartalmazák az areát, élőhelyet, biológiát és a veszélyeztetettség fokozatát (1-5-ig), valamint a védelem-

re szolgáló javaslatot. A könyv jó példát nyújt más területek, államok hasonló feldolgozásához. Magam csak az összefoglalást írtam benne.

1992 január

Kosztarab Mihály (az MRT tiszteletos tagja)

BÖRZEHIREK

BOGÁRGYŰJTEMÉNY HAZAI VEVŐT KERES. Lakásvásárlási és specializálódási okok miatt eladásra kerül 50.000 bogár Podlussány Attila gyűjteményéből. Nagyon jó lenne, ha ez az anyag hazai gyűjteménybe kerülne, s ne egy nyugat-európaiba. Az anyag szépen preparált, mintaszerűen cédulázott, jórészt determinált. Tulnyomóan palearktikus, jórészt saját gyűjtés. Eladásra kerül továbbá a 10.000-es cincér, a kb hasonló nagyságú lemezescsapú és a 20.000-es futrinka gyűjtemény is. Még nem késő! A hazai érdeklődő mindenképpen előnyt élvezne a vételnél.

1992 január

Rozner István

ROVARBEMUTATÓ ÉS CSERE BÉCSBEN. A tavaszi első rovarbörze Bécsben lesz 1992 márc. 1.-én (Entomologentagung Wien. Insektenschau und Tausch. Volkshochschule Ottakring, 1160 Wien, Ludo-Hartmann-Platz 7.)

NAGY PRÁGAI ROVARBÖRZE. 1992 márc. 7. 14-21 óra, márc. 8. 8-13 óra. (Praha 2, Národní Míru 9, UKDZ székház)

LYONI ROVARBÖRZE ÁPRILISBAN (Kétnapos: 7. Bourse Entomologique de Lyon, Mairie Du 8. 12 av Jean Mermoz, F-69008 Lyon)

GENFI NAGY ROVARBÖRZE MÁJUSBAN. Feltehetően a tavaszi legjelentősebb börze lesz máj. 9 (14-19 óra) és 10-én (9-17 óra). 8. Bourse Internationale d'Entomologie de Genève, Salle du Livron-Meyrin (Centre Commercial).

ROVARBÖRZE OLASZORSZÁGBAN. 11a Insektenbourse International (Modena, Palazzetto della Sport, Viale Molza. Információ: Gruppo Modenese Scienze Naturali, Rua Muro, 52, I-41100 Modena).

1992 január

Esetleges további információk: Rozner Istvánnál

CSERENAP KŐBÁNYÁN. Febr. 2.-án nagy sikerrel zárul a kőbányai Pataki Művelődésiházban a Herman Ottó Kör szervezte cserenap. A rendezők "nyitott ajtó" elve a Házat látogató nem-szakmabelieket is becsábította, így vagy 350 látogatót is fogadhatott a rovarász-kör. Nagy sikere volt a trópusi botsáskáknak is. Szín pompás trópusi nagylepkék, bogarak és skorpiók kínálták magukat cserére vagy 200-2500 Ft-os áron megvételre. A legnagyobb érdeklődést a lepkék, cincérek és lemezescsapú bogarak váltották ki.

Mégis, a legnagyobb eredményt talán a sok érdeklődő fiatal jelentette, akiket a Kör tagjai tájékoztattak arról, hogy miképpen lehet bekapcsolódni a hazai rovarászéletbe. A sikeres cserenap megszervezése és lebonyolítása elsősorban Gaskó Kálmán tagtársunknak köszönhető.

1992 január

Rozner István

SZERKESZTŐSÉGI KÖZLEMÉNYEK

ROVARTANI TÁRGYÚ HIRDETÉSEK e helyen közreadhatók – egyelőre ingyen.

* * *

TUD-E ÖN OLYAN ROVARÁSZ HÍRT, amely nem szerepel ebben a Rovarász Híradóban? Ha igen, úgy küldje be szerkesztőségünkhöz! Tekintettel a tervezett megjelenési hónapokra (II-VI-X), legcélszerűbb januárban, júniusban és szeptemberben beküldeni a híreket, azonban ezek folyamatosan is, bármikor beküldhetők.

KÖSZÖNETET MOND a Szerkesztőség Balázs Klára, Samu Ferenc és főképpen pedig Kulcsár Péter tagtársainknak az RH-9 összeállításához nyújtott computeres segítségükért.

* * *